

**PREZES
URZĘDU OCHRONY**

Konkurencji i Konsumentów

Delegatura we Wrocławiu

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071) 344 65 87, (071) 34 05 920, fax (071) 34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-16/08/ZK

Wrocław, 17 listopada 2008 r.

DECYZJA RWR 79/2008

- I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **Michałowi Bezulskiemu prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Turystyczne CADET przy ul. Obrońców Pokoju 50/4 w Gorzowie Wielkopolskim**
- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zamieszczenie przez ww. przedsiębiorcę we wzorcu umownym p.n. „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*” następujących postanowień:

- Pkt 4: „Centrum Turystyczne Cadet zastrzega sobie możliwość odwołania imprezy, względnie świadczeń, jeżeli ich realizacja jest utrudniona lub niebezpieczna z niezależnych od biura powodów i okoliczności, oraz jeżeli liczba uczestników imprezy nie osiągnie na 14 dni przed jej rozpoczęciem zakładanego przez Centrum Turystyczne Cadet minimum. Z tych powodów uczestnikowi nie przysługuje odszkodowanie, jedynie zwrot wpłaconej kwoty.”;
- Pkt 5: „Jeżeli klient rezygnuje z udziału w imprezie z przyczyn leżących po jego stronie biuro potrąca:
5.1 przy rezygnacji powyżej 31 dni przed rozpoczęciem imprezy – wpłaconą zaliczkę
5.2 przy rezygnacji pomiędzy 31 a 14 dni – 50% ceny imprezy

5.3 przy rezygnacji poniżej 14 dni – 70% ceny imprezy.”;

- Pkt 6: „Przy dokonywaniu jakichkolwiek zwrotów pieniężnych uczestnikowi nie przysługują odsetki od wpłaconych kwot.”;
- Pkt 8: „Organizator nie ponosi odpowiedzialności jeżeli z przyczyn niezależnych (np warunki atmosferycznych, wypadki losowe, decyzje władz miejscowych) program imprezy uległ zmianie lub w części nie został zrealizowany.”;

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone;

i nakazuje się zaniechania jej stosowania.

II. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **Michałowi Bezulskiemu prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Turystyczne CADET przy ul. Obrońców Pokoju 50/4 w Gorzowie Wielkopolskim**

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów brak zamieszczania w umowach z konsumentami informacji na temat:

- numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, co narusza obowiązek wynikający z art. 14 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych (Dz.U. nr 133, poz. 884 z późn. zm.);
- terminie zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych co narusza obowiązek wynikający z art. 14 ust. 2 pkt 7b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych (Dz.U. nr 133, poz. 884 z późn. zm.);
- sposobu zgłaszania reklamacji związanych z wykonywaniem usług przez organizatora turystyki lub osobę z nim współpracującą wraz z podaniem terminu zgłaszania takich reklamacji, co narusza obowiązek wynikający z art. 14 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych (Dz.U. nr 133, poz. 884 z późn. zm.);

i nakazuje się zaniechania jej stosowania.

III. Na podstawie art. 106 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **nakłada się na Michała Bezulskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Turystyczne CADET przy ul. Obrońców Pokoju 50/4 w Gorzowie Wielkopolskim, karę pieniężną w wysokości 3 050 zł (słownie: trzy tysiące pięćdziesiąt złotych) , płatną do budżetu państwa.**

UZASADNIENIE

W związku z działaniami Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [zw. dalej także Prezesem Urzędu] związanymi z kontrolą wzorców umownych stosowanych przez przedsiębiorców świadczących usługi w zakresie organizowania usług turystycznych, wrocławska Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeprowadziła czynności kontrolne dotyczące działalności Michała Bezulskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Turystyczne CADET przy ul. Obrońców Pokoju 50/4 w Gorzowie Wielkopolskim. Prezes Urzędu w toku postępowania wyjaśniającego wstępnie ustalił, iż działalność przedsiębiorcy może odbywać się z naruszeniem przepisów prawa uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

(dowód: akta sprawy RWR 402-1/08/KK/ZK)

W związku z tym - Postanowieniem nr 101/2008 z dnia 15 kwietnia 2008 r. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez przedsiębiorcę Michała Bezulskiego praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) [zw. dalej także ustawą *o ochronie (...)*] polegającej na umieszczeniu w postanowieniach wzorca umownego pn. „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*” [zw. dalej także Warunkami], zapisów, które są zbieżne z wpisanymi do rejestru postanowieniami wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym stanowi art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* oraz naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezawieranie w umowach z konsumentami informacji na temat numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, terminie zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych oraz sposobu zgłaszania reklamacji związanych z wykonywaniem usług przez organizatora turystyki lub osobę z nim współpracującą wraz z podaniem terminu zgłaszania takich reklamacji.

(dowód: karta 3-4)

Ponadto — zgodnie z punktem 2. Postanowienia nr 101/2008 — Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów materiały (13 kart) uzyskane w trakcie wymienionego wyżej postępowania wyjaśniającego (nr sygn. RWR 402-1/08/KK/ZK).

(dowód: karta 3-4)

W trakcie postępowania Michał Bezulski w piśmie z dnia 12 maja 2008 r. odniósł się do zarzutów zawartych w Postanowieniu Nr 101/2008 wskazując, iż od 20 marca 2008 roku wprowadził on do obrotu nowe wzorce umów a do tego czasu nie podpisał żadnej umowy. Przedłożył on nadto nowy wzorzec umowy.

(dowód: karta 10-14)

I. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Uczestnik postępowania:

— Michał Bezulski jest przedsiębiorcą prowadzącym od dnia 2 kwietnia 2006 roku działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Turystyczne Cadet w Gorzowie Wielkopolskim przy ul.Obrońców Pokoju 50/4 wpisanym do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez

Prezydenta Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, pod numerem 42885 (wpisu dokonano dnia 1 marca 2006 r.) a przedmiotem jego działalności jest m.in. działalność organizatorów turystyki. W ramach tej działalności przedsiębiorca zawiera umowy w sprawie organizacji imprezy turystycznej z indywidualnymi klientami oraz posługuje się wzorcem umownym pod nazwą „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*”.

(dowód: karta 18)

2. W związku z prowadzoną działalnością w wyżej wymienionym zakresie Michał Bezulski wprowadził do obrotu i stosuje wzorzec umowny pn. „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*” który zawiera m.in. następujące zapisy:

- Pkt 4: „Centrum Turystyczne Cadet zastrzega sobie możliwość odwołania imprezy, względnie świadczeń, jeżeli ich realizacja jest utrudniona lub niebezpieczna z niezależnych od biura powodów i okoliczności, oraz jeżeli liczba uczestników imprezy nie osiągnie na 14 dni przed jej rozpoczęciem zakładanego przez Centrum Turystyczne Cadet minimum. Z tych powodów uczestnikowi nie przysługuje odszkodowanie, jedynie zwrot wpłaconej kwoty.”;
- Pkt 5: „Jeżeli klient rezygnuje z udziału w imprezie z przyczyn leżących po jego stronie biuro potrąca:
 - 5.1 przy rezygnacji powyżej 31 dni przed rozpoczęciem imprezy – wpłaconą zaliczkę
 - 5.2 przy rezygnacji pomiędzy 31 a 14 dni – 50% ceny imprezy
 - 5.3 przy rezygnacji poniżej 14 dni – 70% ceny imprezy.”;
- Pkt 6: „Przy dokonywaniu jakichkolwiek zwrotów pieniężnych uczestnikowi nie przysługują odsetki od wpłaconych kwot.”;
- Pkt 8: „Organizator nie ponosi odpowiedzialności jeżeli z przyczyn niezależnych (np warunki atmosferycznych, wypadki losowe, decyzje władz miejscowych) program imprezy uległ zmianie lub w części nie został zrealizowany.”;

Wzorzec ten nie zawiera informacji dotyczących numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, terminu zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych oraz sposobu zgłaszania reklamacji związanych z wykonywaniem usług przez organizatora turystyki lub osobę z nim współpracującą wraz z podaniem terminu zgłaszania takich reklamacji.

Treść wzorca umownego pn. „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*” stosowanego przez Michała Bezulskiego znajduje się także w folderze reklamowym „lato 2008 CADET” określającym ofertę organizacyjną usług turystycznych w roku 2008.

(dowód: karta 5-6, karta 8)

3. W Rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone zamieszczono m.in. następujące klauzule:

- **1044** „C.K. i T. IRTOM zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej) bez ponoszenia kosztów. Klientowi nie przysługuje z tego powodu odszkodowanie”;
- **216** „Koszty ponoszone przez uczestnika w przypadku rezygnacji: a) co najmniej 50 dni przed datą wyjazdu potrąca się 10% ceny imprezy w zł., b) w terminie 49-20 dni przed datą wyjazdu potrąca się 40% ceny imprezy w zł., c) w terminie 19-12 dni przed datą

wyjazdu potrąca się 60% ceny imprezy w zł., d) w terminie 11-7 dni przed datą wyjazdu potrąca się 80% ceny imprezy w zł., e) w terminie krótszym niż 7 dni przed datą wyjazdu potrąca się 100% ceny imprezy w zł.”;

- **438** „Przy dokonywaniu jakichkolwiek zwrotów pieniężnych uczestnikowi nie przysługują odsetki od wpłaconych kwot”;
- **303** „MAZUR POL zastrzega sobie możliwość zastąpienia części świadczeń świadczeniami o tej samej lub wyższej wartości, bez uprzedniego powiadomienia uczestnika, a także w uzasadnionych przypadkach ma prawo do zmiany przewoźnika, miejsca i godziny odjazdu, a także trasy przejazdu. Dopuszcza się także możliwość opóźnienia środków transportu spowodowanego siłą wyższą niezależną od woli organizatora, Zmiany takie są dopuszczalne tylko w sytuacjach wyjątkowych przy jednoczesnym zachowaniu zakresu i standardu świadczeń”.

4. W trakcie postępowania Michał Bezulski - w piśmie z dnia 12 maja 2008 roku wskazał, iż od 20 marca 2008 roku wprowadził do obrotu nowy wzorzec umowy. Do tego dnia nie podpisał on żadnej umowy. Prowadzona przez niego działalność jest działalnością sezonową, a okres zawierania umów z klientami rozpoczął się po dokonaniu zmian w stosowanym wzorcu umownym. Przedsiębiorca przedstawił nadto nowy wzorzec umowy, z którego usunięte zostały zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie zamieszczone w Punkcie 6. Nadto w miejsce pozostałych zakwestionowanych postanowień wzorca zostały wprowadzone nowe w brzmieniu:

- Punkt I.2 „Uczestnik zobowiązany jest uzupełnić wpłatę do 100% najpóźniej w terminie 30 dni przed datą rozpoczęcia imprezy. Do tego czasu może też dokonać zmiany uczestnika imprezy lub terminu, płacąc aktualnie obowiązującą ceną imprezy.”
- Punkt I.7 „CT CADET zastrzega sobie prawo odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych wynikających z działania siły wyższej.”
- Punkt I.8 „W przypadku odwołania imprezy, organizator proponuje uczestnictwo w imprezie zastępczej o tym samym lub wyższym standardzie, w przeciwnym wypadku CT CADET gwarantuje Uczestnikowi zwrot wniesionych opłat.”
- Punkt II.1 „W przypadku rezygnacji z imprezy przez uczestnika skutkującej rozwiązaniem umowy wskutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi uczestnik – Uczestnik jest zobowiązany do zapłaty pełnej szkody jaką poniósł organizator CT CADET – na zasadach art. 471 Kodeksu Cywilnego.”
- Punkt III.1 zd. 2. „Ewentualne reklamacje należy zgłaszać w formie pisemnej w terminie do 7 dni od zakończenia imprezy.”
- Punkt III.2 „CT CADET jest zobowiązane do dokonania zwrotu Uczestnikowi wartości niezrealizowanych świadczeń lub różnicy wartości między świadczeniami określonymi w umowie, a świadczeniami zastępczymi, w przypadku gdy uczestnik nie otrzyma świadczeń zastępczych o tej samej lub wyższej wartości. Otrzymanie przez uczestnika świadczeń zastępczych o wyższej wartości nie zobowiązuje uczestnika do pokrycia różnicy wartości na rzecz CT CADET z wyjątkiem przypadku, kiedy świadczenia zastępcze o wyższej wartości zostały uczestnikowi wydane na jego żądanie.”
- Punkt III. 11 C.T. CADET oświadcza, że posiada:
 - a) zaświadczenie o wpisie do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych o numerze 1/2007, wydane przez Marszałka Województwa Lubuskiego (...).”

(dowód: karta 10-14)

II. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy *o ochronie (...)* jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwała na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Michała Bezulskiego. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie *o ochronie (...)*.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 24 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...).”

Do stwierdzenia praktyki o której mowa w art. 24 ustawy *o ochronie (...)* konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego*.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. **Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ *k.p.c.*) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie.** Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ *k.p.c.* rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy

do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 *k.p.c.* Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy **elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego**. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)*”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.ok.ik. [obecnie art. 24] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przedstawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (..). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.ok.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (..) „*

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna idencjonalność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że zakwestionowane przez Prezesa Urzędu zapisy wzorca umownego pn. „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*” stosowanego przez Michała Bezulskiego przy zawieraniu umów o organizację imprezy turystycznej, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* pod pozycjami między innymi: 1044, 216, 438, 303.

W wyroku z dnia 28 grudnia 2006r. (sygn. akt XVII Amc 161/05) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 1044 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „*C.K. i T. IRTOM zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej) bez ponoszenia kosztów. Klientowi nie przysługuje z tego powodu odszkodowanie*”. Wydając powyższe orzeczenie Sąd uznał za uzasadnioną argumentację Prezesa Urzędu, zgodnie z którą przedmiotowa klauzula narusza dyspozycję art. 385³ pkt 2 i 9 *k.c.* Zawiera ona pojęcia przez przedsiębiorcę niedookreślone, pozwalające na ich swobodną interpretację i powoływanie się na fakt, iż dana okoliczność jest od niego niezależna, a w konsekwencji na wyłączenie swojej odpowiedzialności z tytułu niewykonania umowy. Jest ona ponadto sprzeczna z art. 14 ust. 7 ustawy o usługach turystycznych, zgodnie z którym klient może dochodzić odszkodowania za niewykonanie umowy, w tym w przypadku odwołania imprezy poza przypadkami, gdy odwołanie imprezy

nastąpiło z powodu zgłoszenia się mniejszej liczby uczestników niż liczba minimalna określona w umowie lub siły wyższej. Treść postanowienia zamieszczonego w Punkcie 4 Regulaminu stosowanego przez Michała Bezulskiego również zastrzega brak odpowiedzialności przedsiębiorcy za odwołanie imprezy lub poszczególnych świadczeń w przypadku gdy „ich realizacja jest utrudniona lub niebezpieczna”. Podkreślić należy, iż są to okoliczności, które z punktu widzenia regulacji przepisów ustawy o usługach turystycznych nie mogą wpływać na ograniczenie odpowiedzialności organizatora turystyki. Jak już powyżej wskazywano, zgodnie z art. 14 ust. 6 w zw. z art. 14 ust. 7 przedmiotowej ustawy, klientowi nie przysługuje prawo domagania się odszkodowania w przypadku gdy impreza zostanie odwołana, jedynie wtedy gdy stanie się to z powodu zgłoszenia się mniejszej liczby uczestników niż liczba minimalna określona w umowie lub siły wyższej. We wszystkich pozostałych sytuacjach odwołania imprezy z przyczyn niezależnych od klienta może on dochodzić stosownego odszkodowania. Wskazanie przez przedsiębiorcę, iż konsument będzie pozbawiony prawa domagania się odszkodowania z tytułu niewykonania umowy w każdym przypadku, gdy będzie to utrudnione lub niebezpieczne, w sposób oczywisty zmierza do niedozwolonego wyłączenia jego odpowiedzialności także z punktu widzenia treści art.11a ustawy o usługach turystycznych. Według tego przepisu organizator turystyki odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, chyba że jest ono wynikiem wyłącznie działań lub zaniechań klienta, wyłącznie działaniem lub zaniechaniem osób trzecich nie uczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie i których to działań i zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć lub też siły wyższej. Użyte przez Michała Bezulskiego sformułowania pozostawiają po jego stronie swobodę interpretacyjną pozwalającą na uwolnienie się od odpowiedzialności tam, gdzie winien ją ponieść. Tak na przykład za okoliczność utrudniającą realizację imprezy można uznać zatrzymanie dowodu rejestracyjnego niesprawnego środka transportu, gdy w rzeczywistości jest to okoliczność w pełni przez przedsiębiorcę zawiniona. Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, iż skutek stosowania przez Michała Bezulskiego zakwestionowanego postanowienia jest identyczny ze skutkiem stosowania postanowienia wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych pod poz. 1044. Tym samym, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

W wyroku z dnia 31 października 2004r. (sygn. akt XVII Amc 73/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 216 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „Koszty ponoszone przez uczestnika w przypadku rezygnacji: a) co najmniej 50 dni przed datą wyjazdu potrąca się 10% ceny imprezy w zł., b) w terminie 49-20 dni przed datą wyjazdu potrąca się 40% ceny imprezy w zł., c) w terminie 19-12 dni przed datą wyjazdu potrąca się 60% ceny imprezy w zł., d) w terminie 11-7 dni przed datą wyjazdu potrąca się 80% ceny imprezy w zł., e) w terminie krótszym niż 7 dni przed datą wyjazdu potrąca się 100% ceny imprezy w zł.” Pomocniczo wskazać można, iż w wyroku z dnia 14 grudnia 2006r. (sygn. akt XVII Amc 152/05) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 1054 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „W każdej innej sytuacji, potrącane są następujące kwoty od osoby: a/ 100 Euro potrącenia, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 60 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, b/ 20% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie od 59 do 30 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, c/ 30% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w

terminie od 29 do 22 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, d/ 50% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie od 21 do 15 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, e/ 75% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie od 14 do 7 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, f/ 95% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie krótszym niż 7 dni przed datą rozpoczęcia imprezy nie mniej niż 100 Euro. W niniejszych przypadkach Sąd podnosił, iż powyższe postanowienia naruszają art. 385³ punkt 12, 16, 17 k.c. i art. 385¹ § 1 k.c. Wyłączają one bowiem obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy oraz nakładają na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego. Sąd wskazał, iż zgodnie z art. 395§2 k.c. w przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta przedsiębiorcy służyć winno prawo do zwrotu jedynie równowartości poniesionych nakładów bez dodatkowego wynagrodzenia. W tym wypadku procentowy wzrost należności nie podlegającej zwrotowi pozostaje w sprzeczności z unormowaniem art. 395§2 k.c. i prowadzi do przekonania, iż wysokość płaconej kwoty odszkodowania jest niewspółmierna do poniesionych nakładów i utraconych korzyści. Przedsiębiorca zachowuje bowiem w opisanym wyżej przypadku prawo do ponownego zawarcia umowy z innym klientem. Treść postanowienia zamieszczonego w Punkcie 5 wzorca umownego stosowanego przez Michała Bezulskiego również przewiduje obowiązek zapłaty ryczałtowo określonej kwoty, jako odstępnego, na wypadek rezygnacji z wykonania zawartej umowy o świadczenie usług turystycznych. Podnieść należy, iż wysokość należnego odstępnego określona została w sposób oderwany od faktycznie poniesionej przez przedsiębiorcę szkody, co skutkować może uzyskaniem przez przedsiębiorcę nieuzasadnionych korzyści. W skrajnych wypadkach, to jest na wypadek rezygnacji konsumenta w terminie krótszym niż 14 dni przed datą rozpoczęcia imprezy a następnie zawarcia umowy przez przedsiębiorcę z innym klientem, stosowanie przedmiotowego postanowienia, umożliwiłoby Michałowi Bezulskiemu uzyskanie korzyści w wysokości 70% ceny imprezy. Umieszczenie w Warunkach przedmiotowego postanowienia świadczy o nadużywaniu przez przedsiębiorcę w stosunkach z konsumentami swej uprzywilejowanej pozycji, co należy ocenić jako działanie nierzetelne i naruszające interesy słabszej strony umowy. Podnieść także należy, iż zarówno Warunki jak i pozostałe wzorce umowne stosowane przez Michała Bezulskiego nie przewidują analogicznego obowiązku zapłaty określonej kary umownej czy też odstępnego na wypadek braku realizacji umowy przez przedsiębiorcę. Zdaniem Prezesa Urzędu takie ukształtowanie wzajemnych praw i obowiązków stosunku pomiędzy stronami umowy stanowi próbę przerzucenia na konsumentów ryzyka prowadzonej działalności gospodarczej i rażąco narusza dobre obyczaje. Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, iż skutek stosowania przez Michała Bezulskiego zakwestionowanego postanowienia jest zatem identyczny ze skutkiem stosowania postanowienia wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych pod poz. 216. Tym samym, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

W wyroku z dnia 21 października 2004r. (sygn. akt XVII Amc 127/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 438 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „Przy dokonywaniu jakichkolwiek zwrotów pieniężnych uczestnikowi nie przysługują odsetki od zwróconych kwot.”. W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż przedmiotowe postanowienie jest sprzeczne z art. 481 k.c., to jest prawem do żądania odsetek w przypadku zwłoki dłużnika w uregulowaniu świadczenia pieniężnego. Podniósł, iż takie

uregulowanie powoduje nieuzasadnione dla biura przysporzenie majątkowe i jest sprzeczne z art. 385³ pkt 2 k.c. Treść postanowienia zamieszczonego w Punkcie 6 wzorca umownego stosowanego przez Michała Bezulskiego podobnie, jak ww. klauzula zastrzega, iż przedsiębiorca nie będzie zobowiązany do świadczenia odsetek z tytułu opóźnienia w spełnieniu zobowiązań pieniężnych. Postanowienie takie nie tylko jest wprost sprzeczne z art. 481 k.c. ale także rażąco narusza interesy konsumentów ograniczając zakres odpowiedzialności organizatora turystyki za nienależyte wykonanie zobowiązania. Skutek stosowania tego postanowienia jest identyczny jak tego, które zostało wpisane pod nr. 438 do rejestru tzn. w sposób niedozwolony ogranicza odpowiedzialność przedsiębiorcy określoną w odpowiednich przepisach ustawy o usługach turystycznych. Tym samym, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

W wyroku z dnia 24 listopada 2004r. (sygn. akt XVII Amc 119/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 303 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „MAZUR POL zastrzega sobie możliwość zastąpienia części świadczeń świadczeniami o tej samej lub wyższej wartości, bez uprzedniego powiadomienia uczestnika, a także w uzasadnionych przypadkach ma prawo do zmiany przewoźnika, miejsca i godziny odjazdu, a także trasy przejazdu. Dopuszcza się także możliwość opóźnienia środków transportu spowodowanego siłą wyższą niezależną od woli organizatora, Zmiany takie są dopuszczalne tylko w sytuacjach wyjątkowych przy jednoczesnym zachowaniu zakresu i standardu świadczeń”. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż przedmiotowa klauzula jest sprzeczna z art. 385¹ § 1 k.c. i art. 385³ pkt 19 k.c., gdyż przewiduje wyłącznie dla kontrahenta konsumenta jednostronne uprawnienie do zmiany, bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia. Zmiany te muszą zostać spowodowane przyczynami „ważnymi” a takiego wymogu nie spełnia zapisanie we wzorcu umownym dopuszczalności ich dokonania w „uzasadnionych przypadkach”. Treść postanowienia zamieszczonego w Punkcie 8 wzorca umownego stosowanego przez Michała Bezulskiego podobnie, jak ww. klauzula zastrzega możliwość zmian umówionego programu imprezy, włącznie z częściowym brakiem jej realizacji na wypadek zaistnienia „przyczyn niezależnych (np. warunki atmosferyczne, wypadki losowe, decyzje władz miejscowych)”. Wskazać należy, iż użyte przez przedsiębiorcę określenia, tak jak i zakwestionowane przez Sąd „uzasadnione przypadki” nie mogą być czytane jako synonimy „ważnych przyczyn”. Zostały one bowiem użyte w zbyt ogólnikowym znaczeniu i zezwalają na dowolność interpretacyjną umożliwiając organizatorowi usług turystycznych nieuzasadnioną zmianę programu imprezy. Omawiane postanowienie wzorca umownego jest postanowieniem niedozwolonym opisanym w treści art. 385³ pkt 19 k.c. Skutek jego stosowanie pozostaje zaś identyczny, jak tego, które zostało wpisane pod nr. 303 do rejestru, Tym samym, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu uznał, iż kwestionowane a wskazane powyżej zapisy umowne mieszczą się w hipotezach wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone:

- treść postanowienia zamieszczonego w Punkcie 4 wzorca umownego p.n. „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*” w klauzuli z poz. 1044;
- treść postanowienia zamieszczonego w Punkcie 5 wzorca umownego p.n. „*Warunki*

Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet” w klauzuli z poz. 216;

- treść postanowienia zamieszczonego Punkcie 6 wzorca umownego p.n. „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*” w klauzuli z poz. 438;

- treść postanowienia zamieszczonego Punkcie 8 wzorca umownego p.n. „*Warunki Uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Centrum Turystyczne Cadet*” w klauzuli z poz. 303.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ramach niniejszego postępowania postawiono nadto przedsiębiorcy zarzut stosowania niezgodnej z prawem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Zarzut ten dotyczył braku zamieszczania w umowach z konsumentami informacji na temat numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, terminie zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych oraz sposobu zgłaszania reklamacji związanych z wykonywaniem usług przez organizatora turystyki lub osobę z nim współpracującą wraz z podaniem terminu zgłaszania takich reklamacji co narusza obowiązek wynikający z art. 14 ust. 2 pkt 1, 7b i 8 ustawy o usługach turystycznych.

Jak już powyżej wskazano, zgodnie z treścią przepisu art. 24 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jednocześnie według art. 24 ust. 2 pkt 2 przedmiotowej ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy a w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Aby doszło do naruszenia ww. przepisów prawa muszą kumulatywnie zostać spełnione dwie przesłanki:

- określone działanie przedsiębiorcy musi nosić znamiona bezprawności oraz
- działanie to musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Zamieszczenie we wzorcu umownym postanowień sprzecznych z przepisami ustaw, jak i zaniechanie zamieszczenia w stosowanych wzorach umów prawem nakazanych informacji może zatem stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Przepis art. 14 ust. 2 pkt 1, 7b ustawy o usługach turystycznych nakłada na przedsiębiorców organizujących imprezy turystyczne obowiązek informowania konsumentów o posiadanym numerze wpisu do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, terminie zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków na wypadek cesji wierzytelności oraz o sposobie zgłaszania reklamacji związanych z wykonywaniem usług przez organizatora turystyki lub osobę z nim współpracującą wraz z podaniem terminu zgłaszania takich reklamacji. Informacje te winny znaleźć się w treści umowy o świadczenie usług turystycznych. Nałożenie na przedsiębiorców obowiązku umieszczenia w zawieranych z konsumentami umowach ww. danych służy zapewnieniu konsumentom źródła wiedzy na temat wiarygodności swego kontrahenta, przysługujących im uprawnień oraz spoczywających na nich obowiązkach, które powinni dopełnić, aby złożyć prawnie skuteczną reklamację a także podstawowych danych umożliwiających zgłaszanie ewentualnych zdarzeń wypadkowych oraz wynikających z nich roszczeń. Ponadto określenie terminu, do którego należy zawiadamiać

przedsiębiorcę o dokonany przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków wynikających z umowy o usługę turystyczną nie tylko umożliwia wypełnienie warunku skuteczności takiej czynności ale również spełnia rolę informacyjną dotyczącą przysługującego konsumentowi uprawnienia opisanego w art. 16 ustawy o usługach turystycznych. Zaniechanie przez Michała Bezulskiego umieszczenia w stosowanych wzorcach umownych przedmiotowych informacji pozbawiło konsumentów wiedzy koniecznej do ich prawidłowego, świadomego i czynnego uczestnictwa w rynku. Konsumentom którym nie udzielono podstawowych wiadomości dotyczących trybu dochodzenia przysługujących im roszczeń, najprawdopodobniej nie skorzystają z przewidzianych prawem instrumentów. Działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Ustawodawca w treści przepisów art. 14 ust. 2. pkt 1, 7 oraz 7b ustawy o usługach turystycznych zawarł przecież nakaz zamieszczania w umowach zawieranych z konsumentami określonych informacji. Złamanie tegoż nakazu naraża konsumentów nie tylko na niedogodności w realizowaniu swoich uprawnień ale także przyczynić się może do utrudnionego dochodzenia przez nich ewentualnych roszczeń a zatem skutkować w ich sferze ekonomicznej.

Zbiorowy interes konsumentów

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)* stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa *o ochronie (...)* nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Michała Bezulskiego, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nim umowę o usługę turystyczną.

Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie Michała Bezulskiego nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Reasumując, skoro wykazano powyżej, iż kwestionowane zapisy Warunków są tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, nadto, iż Michał Bezulski poprzez brak zamieszczania w umowach stosownych informacji uchybił obowiązkowi udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, to posługiwanie się tak skonstruowanymi wzorcem w obrocie konsumenckim uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazać zaniechanie jej stosowania.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art.24.

Podnieść należy, iż w niniejszej sprawie przedsiębiorca Michał Bezulski wskazywał, iż

wzorzec umowny, którego postanowienia zostały zakwestionowane, został wycofany z obrotu z dniem 20 marca 2008 roku. Przedsiębiorca przedłożył nadto nowy wzorzec umowny, który zgodnie z jego twierdzeniami był jedynym stosowanym w 2008 roku. Podnoszone przez Michała Bezulskiego okoliczności, nie mogły jednak przesądzić o rozstrzygnięciu niniejszej sprawy w oparciu o treść art. 27 ustawy o ochronie (...) to jest o wydaniu decyzji, uznającej praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej zaniechanie jej stosowania. Wskazać bowiem należy, iż zgodnie z art. 27 ust. 1 i 3 ustawy o ochronie (...) ciężar udowodnienia okoliczności, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów spoczywa na tymże przedsiębiorcy. Stanowi to konsekwencję tego, iż to przedsiębiorca wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne z udowodnienia okoliczności, o której mowa w przedmiotowym przepisie. Wskazać jednoznacznie należy, iż dla udowodnienia zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania danej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów nie jest wystarczające przedłożenie nowego wzorca umownego, który nie zawierałby już postanowień, które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Przez zastąpienie kwestionowanych postanowień nowymi rozumie się stosowanie ich przy nowo podpisywanych umowach, oraz ich zmianę w aktualnie obowiązujących umowach. Wskazać należy, iż Michał Bezulski nie udowodnił w toku postępowania zaistnienia wyżej wymienionych okoliczności. W szczególności nie przedstawił on dowodów wskazujących na fakt, iż od dnia 20 marca 2008 roku zawiera umowy już z wykorzystaniem zmienionego wzorca umownego. Nie przedłożył w toku postępowania, pomimo dwukrotnego wezwania do udzielenia odpowiedzi czy zakwestionowany wzorzec umowny przestał już obowiązywać w obrocie prawnym, żadnej informacji ani też żadnej umowy zawartej w oparciu o zmodyfikowany wzorzec umowny. W posiadaniu Prezesa Urzędu znajduje się natomiast folder reklamowy przedstawiający ofertę organizacji usług turystycznych na rok 2008 świadczonych przez Michała Bezulskiego i zawierający tekst zakwestionowanego wzorca umownego. Przedsiębiorca nie przedstawił żadnych dowodów na udowodnienie twierdzenia, iż folder ten został wycofany z obrotu lub też, że znalazły się w nim zapisy nowego wzorca umownego. Odnosząc się zaś do podnoszonego przez Michała Bezulskiego argumentu sezonowości świadczonych usług podnieść należy, iż prowadzi on działalność gospodarczą na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku (Dz.U. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.) o swobodzie działalności gospodarczej co oznacza, iż wykonuje ją w sposób ciągły. Argument sezonowości odnosić się zatem może do realizacji określonych imprez turystycznych nie zaś do czasookresu obowiązywania warunków na jakich usługi te są przez niego organizowane. Z zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej wynika, iż Michał Bezulski prowadzi ją nieprzerwanie od 2 kwietnia 2006 roku. Niezależnie od powyższego podnieść należy, iż zmodyfikowany wzorzec umowny nadal uchybia przepisom ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dla przykładu wskazać można, iż zamieszczając w nim regulację określającą sposób jak i termin wnoszenia reklamacji z tytułu nienależytego wykonania umowy, Michał Bezulski posługuje się postanowieniem tożsamym z postanowieniem wpisanym do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone pod pozycją m.in. 560. Nie sposób jest zatem przyjąć, iż choćby w tym zakresie zaprzestał on stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I i II sentencji.

Zgodnie z art.106 ust.1 pkt.4 ustawy o ochronie (...), Prezes Urzędu może nałożyć na

przedsiębiorcę, w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 .

Z treści przepisu wynika, iż ww. kara ma charakter fakultatywny. W związku z tym Prezes Urzędu w ramach uznania administracyjnego decyduje czy zasadne jest w danej sprawie nałożenie kary. Ustawa nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary. W art. 111 ustawy o ochronie (...) jedynie wskazano, iż ustalając wysokość kary Prezes Urzędu winien wziąć pod uwagę okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy. W rozpatrywanej sprawie, w punkcie I sentencji decyzji stwierdzono, że **Michał Bezulski prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Turystyczne CADET przy ul. Obrońców Pokoju 50/4 w Gorzowie Wielkopolskim** naruszył zakaz, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...). Zakaz ten ma charakter bezwzględny, zatem nie istnieją przesłanki natury prawnej, które umożliwiały zalegalizowanie tych praktyk. Spełniona jest zatem podstawowa przesłanka warunkująca nałożenie kary pieniężnej. Prezes Urzędu uznał więc za uzasadnione w niniejszej sprawie, wobec kontynuowania tej praktyki nałożenie na **Michała Bezulskiego, kary pieniężnej** (po zaokrągleniu do 1 zł) w wysokości 3 050 zł (słownie: trzy tysiące pięćdziesiąt złotych), płatną do budżetu państwa, co stanowi (...) przychodu z prowadzonej działalności za rok 2007 r. (dane wg. informacji o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2007 – PIT/B: karta 27-33), czyli (...) kary jaka mogłaby być w tym przypadku nałożona.

Na ustalenie wysokości kary w wysokości relatywnie niskiej w stosunku do przychodu przedsiębiorcy wpłynęła ocena całokształtu okoliczności sprawy dokonana w świetle art.111 ustawy o ochronie (...). Przepis ten stanowi, że przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczność naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Za okoliczności łagodzące uznano, iż przedsiębiorca nie utrudniał postępowania, dopuścił się po raz pierwszy naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, nadto, iż po zasygnalizowaniu przez Prezesa Urzędu stwierdzonych nieprawidłowości podjął próbę dopełnienia czynności zmierzających do ich usunięcia.

Za okoliczności obciążające uznano stopień dolegliwości praktyk stosowanych przez przedsiębiorcę wobec konsumenta, który może być poważny, ponieważ w każdym z zakwestionowanych postanowień dochodzi do pomniejszenia praw konsumenta na rzecz zwiększenia uprawnień przedsiębiorcy i może skutkować dla klienta biura podróży konkretnymi dolegliwościami finansowymi. Ponadto wskazać należy na dużą skalę naruszeń zbiorowych interesów konsumentów przez przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie organizowania usług turystycznych. Rynek ten był już kilkakrotnie kompleksowo badany przez Prezesa Urzędu, a w jawnym Rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone znajduje się wiele klauzul dotyczących tegoż rynku.

Ponieważ, w świetle powyższego orzeczona kara winna również spełniać rolę represyjno-wychowawczą, a nadto pozostawać we właściwej proporcji do możliwości karanego przedsiębiorcy, ustalając wysokość kary wzięto pod uwagę potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy. Przyjmując wspomniane wcześniej okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie (...), jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy, ale równocześnie pozwalającym mu na dalsze prowadzenie działalności, Prezes Urzędu postanowił nałożyć karę w wysokości określonej jak w **punkcie III sentencji decyzji**.

W opinii Prezesa Urzędu powyższa kara spełnia zarówno funkcję prewencyjną jak i represyjną.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy *o ochronie (...)* karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Warszawie: **NBP O/O Warszawa 511010100078782231000000**.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w związku z art. 479²⁸ § 2 *kp.c.*, od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

otrzymuje:

Michał Bezulski
Ul. Obrońców Pokoju 50/4
66-400 Gorzów Wielkopolski